

APU SIMI QELQA N° 29839*

PERUSUYUNTIN KAMACHEQ UMALLEQ
CHEY RAYKU:

Perusuyuntinpa Apullikuna Rimanana Wasimanta
Qomunku key Apu Simi qelqata:

PERUSUYUNTINPA AJLLASQA APULLIKUNAQ LLANK'AMUSQAN

Qomunku key Apu Simi qelqata:

KEY QELQAN T'IQRARIN ALLCHAPAYKOQ HINA, HOQ KAQ QELQATA YUPAYNIN 29694 KEY QELQAN AMACHAN PATARA RANTIQUKUNATA, WAWAKUNAPAQ ERQEKUNAPAQ YACHANA WASIPI ALLIN YACHANANKUPAQ, ICHAQA PATARA QHATUQKUNAN QOLQENPI SINCHITA WICHACHINKU.

Hoq t'aqan. Imapaqmi kay qelqa.

Kay qelqawanmi amachamushanku patarakuna rantikuqta, tayta mamakunan wawanku yachay wasikunapi yachananpaq puririnku patarakuna rantikuq, ichaqa qhatuqkunana sinchita qolqenpi wichachisqaku patarakunata, Yachay Wasikunapin kamachimusqa rantikamuychis patarakunata nispa, chiytan kay qelqa amachan, nin patarakunata rantikamuychis allinninta, allinraq kashan cheykunata, cheymanta nin manan kunan watallapaqchu patarakuna, aswanpas kanqa askha watapaq wawakuna, erqekuna, wayna sipaskuna ñawinchanankupaq cheymanta yachaqanankupaq.

Iskay t'aqan. Ñaupaq kaq kamacheq qelqa yupaynin 29694 allchayukuchun, t'iqrakuchun, chey qelqan amachan patara rantikuqkunata, imaraykuchus patara khatuq runakunan sinchita wicharachipusqaku qolpinpi, wawakunaq, erqekunaq, wayna sipaskunaq, Yachay Wasipi yachaqanan patarakunata.

T'iqrakuchun, allchayukuchun huch'uy t'aqankuna, kashan: 2, 3, 4, chey qelqay yupayninmi 29694, kunan kay qelqan amachan patara rantikuqkunata, wawakuna, erqekuna, wayna, sipaskuna Yachay Wasikunapi yachaqamushanku, paykunapaqmi mana allinchi chey patara qhatuq runakunan sinchita qolqenpi wicharachisqaku, chey raykun kay qelqa kamachikamun kay hinata:

---

* N.T. Perusuyuntinpa Apullikunaq Rimanana Suntur Wasimanta, DIDP. qelqa t'iqramuq t'aqa Castilla simimanta Runa simiman, t'iqramuqnin Claudio A. Conde C.

Huch'uy iskay t'aqan. Yachay wasikunapi yachaqana patarakuna.

- 2.1. Kanmi Estadoq Yachay Wasinkuna, wakinqa mana Estadoqcho hoq runakunaq, sapanka yachay wasipin kan yachacheq, umalleq paykuna manan kamachiyta atinkumanchu tayta, mamata, otaq yachaqaq erqeta, waynata, sipasta, rantikamuychis yachaqanaykichispaq musoq patarakunata, cheykunan ch'ulla kuti yachanallapaq chey patara qelqa kanqa nispa.
- 2.2. Tayta mamakuna, yachaqaq erqekuna wayna, sipaskuna atinkumanmi mauk'a patarakuna rantikuyta, chey patarakunata tapukunankupaq, otaq chey pataramanta yachaqanakupaq, yachacheq llank'ana qomusqan ruwanankupaq.
Kanmi Estadoq Yachay Wasinkuna, wakinqa mana estadoqchu, ichaqa chey Yachay wasipi yachacheqkuna, umalleqkunankamachikuytan mast'arimunan kay patarakunata yachaqaq wawakuna, erqekuna, wayna, sipaskuna atinkumanmi yachanankupi patarakuna mañanakuyta, cheymanta Yachay Wasipi umalleqkuna runakunata umacharinkuman, chay kasqankupi munaqqa churakuchun patara pirwa qhatuna wasita, cheywanmi wawayoq, tayta mamakunata yanapakunman, imarayku paykunaq qolqenkun pisilla.
- 2.3. Perusuyuntinpaq Anasapa Suntur Yachay Wasikunamanta Umalleqmi kamachisqa, paymi qhawarinqa imaynatas Yachay Wasipi yachacheqkuna ajllarinman patara qelqakunata yachay wasikunapi yachaqaq wawakuna, erqekuna, wayna, sipaskuna allinta yachaqanankupaq qallariymantapacha.

Kinsa t'aqan. Imayna rantinamanta

- 3.1. Anasapa Suntur Yachay Wasimanta umalleq kamachimunqa, chaninchamunqa wawakuna, erqekuna, wayna, sipaskuna usqhayllaman yacharunankupaq ñawinchayta, qelqayta, rimayta, chiypami kanan allin ajllasqa kaq patarakuna qelqakuna, chey kamachisqa hunt'akunanpaq kanqa qhawaqkuna, askhan kanan patarakuna, rantikunapaq ichaqa manataq sinchi qolqepaqchu.
Perusuyuntinpi kashan Unidades de Gestión Educativa, yachay wasikunaq umalleqnin sapanka provinciapi paykunan qhawarinqaku waturinqaku kay qelqakamachisqan suyuntinpin hunt'akunan, mana hunt'akuqtinqa paykunapaqmi sasachay chayanman.
- 3.2. Perusuyuntinpaq Anasapa suntur Yachay Wasimanta umalleq, kashan ch'eqeykusqa suyuntinpi, provinciakunapi sutin Gestión Educativa, paykunan kay qelqakamachisqanta hunt'achinanku, cheymanta imaynachus kashan kamachisqa yachaqaqkuna allin yachanapaq sapanka Yachay Wasipi qhawarinankun kanqa patara qelqakuna kanan

rantikunapap allin kaq, cheymanta kananmi askha patarakuna ajllarikunapaq, hinallataq ama askha qolqepachu kanan

Tawa taqan. Perusuyuntinpin kanqa qhawaq, wawakuna erqekuna, wayna, sipaskuna yachay wasikunapi yachaqanankupaq patara qelqakuna kachun allin.

- 4.1. Kunan cheyraqmi paqarichinqaku qhawaqta Perusuyuntinpi sullk'akuna yachaqanapaq patarakuna allin kasqanta, cheymi kanqa Anasapa Yachay Wasimanta kuraq wasi ukhupi paykunaq kanmi willakamunakupaq qelqapi imapas kan cheyqa mast'arimunkun willakuyta, cheypin willakuy lloqsimunqa imaynan kashan chey patarakuna, imakunatan apamushan chaninchi, allinchi, manachu cheyman hina Yachay Wasikunapi sullk'akuna yachaqanankupaq, chey patarakunapin kanan willakuykuna kunallanmanta, rantinapaq ichaqa patarakuna apamuqmi churanqa hayk'as chey patara qolqenpi, ichaqa kanan chaninlla, mana sinchi wichasqachu kanqa patarakuna.
- 4.2. Kay patarakuna ruwamuq wasikuna, chhalanakupaq paykuna reqsichikunankun cheypaq qelqachikamunankun Observatorio Nacional de Textos Escolares chey wasipi, chey kasqan wasipin qelqachimunqaku sapanka patara hayk'an qolqenpi, cheymanta mana churamusqanku hinachu, patarakuna, cheyqa willamunankun kanqa Anasapa kuraq Yachay Wasimanta Umalleqman, paykunan waturinqaku, chanin kasqanta, cheymanta imakunatas apamushan patarakuna qelqasqata ukhunpi, hinallataq kayk'an sapanka patara qolqenpi.
- 4.3. Perusuyuntinpaqmi willakamunqa Observatorio Nacional de Textos Escolares cheypi llank'aqkuna, ichaqa willakuy hamunqa maypichus kashanku cheyman hina, hinallataq, ima yachaqay watapi kashan wawa, erqe, wayna, sipas chiyman hina, willakuy chayamunqa, chiymanta hayk'an chey patarakuna qolqenpi.
Cheymanta patarakuna ruwamuq wasikuna, willakamunankun pataramanta imakunatan apamun, ima wata yachaqaqkunapaqmi kan, sapanka patarakuna hayk'an qolqenpi, kay kamacheq qelqaq nisqanman hinachu ruwasqa kashan manachu. Cheykunatan kantumanta willakuy chayanan chey suntur wasiman Observatorio Nacional de Textos Escolares paykunan makilla qhawashanqaku allin yachaqaq sullk'akunapaq purinanpaq.
- 4.4. Kashanmi kay wasikunapi, llank'aq runakunan willamushanqa rantikuqkunaman paykuna amachanku rantikuqkunata paykunapis rimanakunku ruwanankupaq:
  - Instituto Nacional de Defensa de la Competencia y de la Protección de la Propiedad Intelectual (INDECOPI) paykuna willanakunku

- Observatorio Nacional de Textos Escolares del Ministerio de Educación.
- Llapan chey willakuykunata yanapanqa wawankupaq patara rantikuq tayta mamakunata.

Kinsa t'aqan. Kasqan ukhuman yapaykuq hina churamun huch'uy t'aqa yupayninkunata kaykunata 6; 7 kamacheq qelqaman Yupayninmi 29694 kay qelqan amachan rantikuqkunata, imarayku patara chhalaqkunaqa sinchita wicharachin qolqenpi, cheymanta manapis yachay wasipi yachacheqpa mañamusqan patarakunachu.

Cheyman churakuchun kaykuna q'emeypkunapaq kay huch'uy t'aqankuna **soqta, qanchis** chey kamacheq qelqa ukhuman yupaynin 29694 chey qelqan amachan, tayta manakuna wawanku yachaqaqanapaq patara rantikuqta, imarayku sinchitan wicharachinku qolqenpi, patara chhalaqkuna, hinallataq manan allin patarakunachu Yachay Wasimanta mañamusqan hinachu, kanmi cheypi yukakuy, q'otukuy, cheymi kashan kay patarakuna:

Soqta t'aqan. Imaynan, imayquqmi kanan patarakuna qelqamuq, ruwamuq, qhatuqkuna, cheymanta kanmi Yachay Wasikuna hoq t'aqa runakunaq, mana Estadoqchu, cheykunamanta qhawarisun.

Kanmi patarakuna qelqamuq, ruwamuq, yachaqaq wawakuna, erqekuna, wayna, sipaskuna Yachay Wasikunapi chey patarata ñawincharispa yachaqaqkupaq, cheymanta kallantaq yachay wasikuna hoq t'aq runakunaq, manan Estadoqchu, paykunatan chaninchan, kay kamacheq qelqa, cheymanta amachan patarakuna rantikuq tayta, mamakunata, Código de Protección y Defensa del Consumidor, qhawashallan imaynatas qhatushanku patara qelqakunata, qelqaq kamachisqanman hina ruwamunanku patarakunata, hinallataq qhatunanku tupusqallapaq mana sinchi qolqepaqchu, mana hinaqa sasachaytan apamunman, qolqen pisipaqtin patara rantikuq tayta, mamakunapaq, yachaqaq wayna sipaskunapaq.

Qanchis t'aqan. Yachay Wasikunapi, yachaqaqkunapaq patara qelqakunata imaynatan ajllarina kanqa.

Yachay Wasikunapin, qhawarinku yachaqaqkunapaq patarakuna ajllarikuchun rantinapaq, ñaupaqta t'aqwirikuchun patarakunata allin ruwasqachu manachu rantikunapaq.

Cheyman imaynan qolqenpi kashan patarakuna, cheykuna waturinanapaq, ajllarinku llank'aqkuna ukhumanta hinataq rakirinkun llank'anata Yachay Wasi kaqniyoqkunata kanmi llank'aqninkuna, umalleq, yachachiqkuna paykuna reqsiyunqaku.

Patarakunata ñawincharispa, willakunqaku allin otaq mana allin kasqanta, cheypaqmi ajllanqaku hoq t'aqa runakunata kasqan Yachay Wasi ukhupi, sutinmi Comités de aula, cheymanta tayta mamakunamanta huñuyusqaq umalleqnin, cheyman yanapaqta mañarinkuman hoq runata churamuchun suntur wasi Unidad de Gestión Educativa.

Kallanqataq yachacheqkunamanta, umallqeninkuwan rimanayukuspa, ajllarinqaku, tayta, mamakuna cheypaq t'aqasqa kaqkunawan.

Kunanqa llapan ajllasqakunan llank'arinqaku, cheypaq ñaupaqtaraq rimanayukunkun kinsa riqch'ay patarakunata ajllarinankupaq, ñawinchaqtinku chey rantinapaq patarakunan kanan yachachinapaq allin, qelqasqa kamachisqanman hina.

Llank'asqanku qhepaman qelqarinqaku Actata, huñukusqankumanta, ima yuyaykuyman chayasqankuta.

TUKUYKAPUNAPAQ YAPAYKUSQA KAMACHIKUYKUNA.

SAPALLAN. Kay qelqa sinchita mat'iykunqa.

Imaynapi kay kamacheq qelqaq nisqanpi, imapis pisinmanmi, ichaqa manan cheywanchu mana hunt'akunqa, aswanpas sinchita mat'iykuspa hunt'akunqa yachaqaqkunaq, tayta, mamakunaq allininpaq.

Willakuchun wiraqocha Perusuyuntinpa munayninwan Umalleqman, cheymanta willakuy mast'arikuchun suyuntinman.

Lima, suyupi isqon p'unchay Hatun Poqoy killa, iskay waranqa chunka iskayniyoq watapi

DANIEL ABUGATTÁS MAJLUF

Perusuyuntinpa Apullikunaq Rimanán Wasipi Umalleq

MANUEL ARTURO MERINO DE LAMA

Qhepa qatiqmanta Perusuyuntinpa Apullikunaq Rimanán Wasipi Ñaupaq kaq Unalleq

WIRAQOCHA PERSUYUNTINPA MUNAYNINWAN KAMACHEQ UMALLEQ

CHEY RAYKU:

Kamachinin willakuy mast'arikuchun suyuntinman hunt'akuchuntaq

Qomunku key Apus simi qelqata, Perusuyuntin Umalleqpa wasimanta pacha, Lima llaqtapi iskay p'unchay, Parway Waray Killapi iskay waranqa chunka iskayniyoq watapi.

OLLANTA HUMALA TASSO

Perusuyuntinpa Munayninwan Umalleq Kamacheq

OSCAR VALDÉS DANCUART

Anasapa Suntur Wasipi Umalleq